

Berørte parter

Postadresse: Postboks 8140 Dep.

NO-0033 Oslo, Norway

Besøksadresse: Stortingsgt. 28

Telefon: +47 24 13 10 00

Telefaks: +47 24 13 10 05

E-post: postmottak@slf.dep.no

Internett: www.slf.dep.no

Org.nr.: NO 981 544 315 MVA

Bankkonto: 7694 05 02280

Kontaktperson: Nina Solheim Flæte (24 13 10 62), Lajla White (24 13 12 88)

Vår dato: 20.10.2009

Vår referanse: 200900001-45/046.1

Rundskrivet erstatter: 26/2008

Vedlegg:

Kopi til: Landbruks- og matdepartementet

Erstatningsordninger ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon

Forskrift av 21. juli 2004 nr 1130 om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon ble sist endret ved forskrift av 22. mai 2008 nr 478.

I den grad forskriften viser til bestemmelser vedrørende produksjonstilskudd i jordbruket, henvises det til den til enhver tid gjeldende forskrift for produksjonstilskudd samt veiledningshefte de enkelte år.

Rundskrivet erstatter rundskriv nr 26/2008. Det er ingen forskriftsendringer siden forrige rundskriv. SLF har fastsatt ny sats for erstatning etter vinterskader på eng (se punkt 5.5 i rundskrivet). Satsen økes fra 295 kr/daa til 330 kr/daa. I nytt rundskriv er det presisert hvordan fylkesmannen skal beregne eget vekttall der SLF ikke har fastsatt vekttall for en vekst. Det er ellers gjort enkelte presiseringer. Rundskrivet gir kommentarer til enkelte bestemmelser i forskriften. *Tekst i kursiv er direkte gjengivelse av forskriftsteksten.*

Følgende dokumenter vedrørende erstatning etter klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon er tilgjengelige under tema "Erstatning landbruk" på SLFs hjemmesider (www.slf.dep.no).

- Søknadsskjemaene SLF-251, SLF-261, SLF-262, SLF 271-277
- Forskrift av 21. juli 2004 nr 1130 om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon
- Veiledning til søkere "Erstatning ved avlingsvikt"
- Erstatningsordningene i landbruket - informasjonsark
- Førtabell - avlingssvikt 2004
- Vekttall vedrørende erstatning for avlingssvikt – beskrivelse av beregningsprinsipper og datagrunnlag"
- Erstatning ved avlingssvikt Håndbok utgitt i 2008

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å yte erstatning for å redusere økonomisk tap som oppstår ved produksjonssvikt forårsaket av klimatiske eller klimatisk avledede forhold det ikke er mulig å sikre seg mot.

Ordet produksjonssvikt er en samlebetegnelse for de typer tap forskriften dekker. Formålet med ordningen er å redusere tap som oppstår som følge av svikt i produsert mengde. Dersom klimatisk avledede forhold fører til en svikt i avlingskvalitet, dekker ikke ordningen dette. Det er ett unntak fra hovedregelen, - kvalitetstap i frukt og bær. Unntaket er beskrevet i rundskrivets kapittel 4.1.3 som kommentarer til forskriftens § 4.

Klimatiske eller klimatisk avledede forhold er blant annet vinterskader, vanskelige vekst- og innhøstingsforhold som tørke, stor nedbør og frost. Skader forårsaket av sykdommer, skadedyr og ugras er ikke klimaskader, heller ikke når forekomsten av sykdommer, skadedyr og ugras kan knyttes til klimatiske forhold. Heller ikke er det erstatningsmessige klimaskader når avlingssvikten skyldes forhold som kan kontrolleres ved aktiv bruk av forebyggende tiltak. Se kommentarer til forskriftens § 11.

Erstatningen beregnes etter standardiserte data og med fratrukk av en egenandel.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for foretak som har rett til produksjonstilskudd i jordbruket etter § 3 og § 4 i forskrift 22. mars 2002 nr. 283 om produksjonstilskudd i jordbruket, og foretak som driver med honningproduksjon der foretaket er registrert som merverdiavgiftspliktig etter lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28.

Forskriften gjelder også foretak med honningproduksjon som ikke er registrert som merverdiavgiftspliktige jf. første ledd, dersom foretaket har en omsetning på minst 20. 000 kroner innenfor honningproduksjon de siste 12 md. før erstatningsberettiget tap oppstod.

Ordningene er forbeholdt foretak som driver produksjon av en viss størrelse. Foretak er enten et enkeltmannsforetak eller en juridisk person, herunder ansvarlige selskap og aksjeselskap. Erstatning for avlingssvikt og vinterskade på eng er rettet mot foretak som er berettiget produksjonstilskudd. Dette er foretak som driver vanlig jord- og hagebruksproduksjon, er registrert som merverdiavgiftspliktig etter lov om merverdiavgift av 19. juni 1969 § 28 og kan levere årsoppgave som landbruksforetak etter samme lov § 31.

Honningprodusenter må dokumentere en omsetning på minst 20 000 kroner innenfor honningproduksjon de siste 12 md. før erstatningsberettiget tap oppstår.

Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket finnes på www.lovdatab.no og www.slf.dep.no.

§ 3 Vilkår

Det gis ikke erstatning dersom tapet kan dekkes gjennom en allment tilgjengelig forsikringsordning eller dersom foretaket får dekket tapet på annen måte.

Det er et vilkår for erstatning at foretaket gir melding til kommunen uten ugrunnet opphold når det er grunn til å anta at et erstatningsberettiget tap har oppstått eller vil kunne oppstå.

Tap som kan dekkes gjennom en allment tilgjengelig forsikringsordning, erstattes ikke. En allment tilgjengelig forsikringsordning er en forsikringsordning som tilbys generelt til en definert målgruppe, og som ikke kun er et tilbud utarbeidet individuelt for hver forsikringstager.

Foretaket kan tegne egenandelsforsikring samt forsikring som dekker tap over toppavgrensning, jfr. § 8, uten at dette fører til reduksjon i utmålt erstatning.

Foretaket har meldeplikt når det er grunn til å anta at produksjonssvikt vil oppstå eller er oppstått. Dersom melding ikke blir gitt uten ugrunnet opphold, skal søknaden avvises. Forvaltningen skal ha mulighet til å kontrollere arealene/produksjonssvikten så tidlig som mulig for å kunne avgjøre om skaden er av klimatisk art. Forvaltningen avgjør om skaden er meldt i tide.

§ 4 Erstatning ved avlingssvikt

For avlingssvikt på jord- og hagebruksvekster kan det gis erstatning når det oppstår svikt i et foretaks avling på rot av mat- og fôrvekster, småplanter til produksjon av mat og fôr, samt såvarer og settepoteter.

Med avlingssvikt etter første ledd menes svikt i avlingsmengde i forhold til gjennomsnittsavling i omsøkte vekstgruppe. I særlige tilfeller kan også kvalitetsforringelse på frukt og bær regnes som avlingssvikt dersom kvalitetsforringelsen skyldes haglskade, store nedbørmengder eller frost.

Erstatningen beregnes per vekstgruppe.

Søknad om erstatning må fremmes innen 31. oktober det året skaden har oppstått.

4.1 Avlingssvikt – definisjon

Avlingssvikt er foretakets svikt i avlingsmengde i forhold til gjennomsnittsavlingen i vekstgruppen.

Det er bare de vekster som inngår i vekstgruppen i skadeåret som inngår i gjennomsnittsberegningen, jfr. § 4 andre ledd.

4.1.1 Hva erstattes?

Erstatningen dekker svikt i avling på rot for vekster på arealer som er tilsådd eller tilplantet og vekster som overvintrer på vokseplassen. Dersom avlingstapet skjer etter at avlingen er høstet, f.eks. under tørking eller lagring, er ikke tapet erstatningsmessig. Det er bare vekster som benyttes til mat og/eller fôr, småplanter som skal benyttes til produksjon av mat og/eller fôr, samt såvarer og settepoteter, som inngår i ordningen. Blomster-/ prydplanter er ikke omfattet av forskriften.

Med småplanter menes planter som skal videreselges for produksjon av avling for konsum (eks. salg av jordbærestiklinger). I et felt med småplanteproduksjon for videresalg kan småplanta erstattes. I et jordbærfelt der bærene er avlingen, kan bærene, men ikke planta, erstattes.

4.1.2 Melding om avlingssvikt og kontroll

Så snart avlingssvikt oppstår, eller det er grunn til å anta at avlingssvikt vil oppstå, skal foretaket melde fra om dette til kommunen for at kommunen skal kunne kontrollere arealene. Dersom ikke foretaket melder fra om skadene til rett tid, skal søknaden avvises, jfr. forskriftens 3, 2. ledd. Kommunen vil utføre stedlig kontroll på minimum 10 % av foretakene som det er sendt inn søknad fra.

Kommunen kontrollerer også oppmålingen av grovfôrbeholdningen hos alle som søker om erstatning i vekstgruppe grovfôr ved innsett av dyra om høsten.

Søknader som er sendt etter søknadsfristens utløp blir avvist.

4.1.3 Klimatisk betinget kvalitetsforringelse

Forskriftens § 4 stiller opp ett unntak fra hovedregelen om at bare tap av avlingsmengde erstattes. Klimabetinget kvalitetsforringelse forårsaket av haglskade på frukt og bær, store nedbørmengder på bær og frost på frukt regnes også som erstatningsmessig avlingssvikt.

Det forutsettes at skadene er en direkte og tydelig følge av klimatiske forhold. For andre produksjoner enn frukt og bær regnes kvalitetsreduksjon som følge av varierende klimatiske betingelser i vekstsesongen ikke som erstatningsmessig avlingssvikt i forskriftens forstand.

4.2 Erstatningsberegningen

Erstatning beregnes ved å multiplisere verdi pr. dekar bygg, vektallberegnet areal, erstatningsprosent og avlingsnivå for den aktuelle vekstgruppen på det arealet som foretaket disponerer.

4.2.1 Regioner og vektall

Landet er delt inn i seks regioner: Østlandet, Telemark og Agder, Rogaland, Vestlandet, Trøndelag og Nord-Norge. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) beregner normalårsavling og verdi av normalårsavling for ulike vekster innenfor de seks regionene. På dette grunnlaget beregnes vektall for ulike vekster i forhold til verdien av

bygg som settes lik 100, slik at alle vekster på det arealet som foretaket disponerer blir verddivurdert etter en felles skala. Vekttallene fastsettes av SLF.

Der SLF har fastsatt vekttall for en vekst benyttes vekttallet i erstatningsberegningen. Det er ikke fastsatt vekttall for alle vekster innen hver region. For noen vekster er statistikkgrunnlaget for dårlig til å fastsette normalårsavling. For slike vekster må fylkesmannen beregne et vekttall. Dette gjøres på følgende måte:

Normalårsavlingen til veksten fastsettes med utgangspunkt i oppnådde resultater i distriktet de siste år. Aktuelle kilder kan være den lokale forsøksringen eller forsøkscenter. Om mulig fremskaffes det avlingsstatistikk for de siste fem år før skadeåret, og det er nettoavlingen som brukes i videre beregninger. Videre innhentes statistikk over oppnådd produktverdi i kr/kg i distriktet. Utgangspunktet er oppnådde produsentpriser for gjennomsnittskvaliteter. For å finne beregningsprisen trekkes det for kostnader som spares ved avlingssvikt, som for eksempel kostnader til frakt og emballasje. Fremgangsmåten for beregning av vekttall er omtalt i Vekttallsnotatet som SLF årlig sender fylkesmannen sammen med vekttallene. Vekttall og vekttallsnotat er tilgjengelig på SLFs hjemmesider (www.slf.dep.no).

$$\begin{aligned} \text{Produktverdi pr dekar} &= \text{Netto normalårsavling} \times \text{beregningspris (kr/daa)} \\ \text{Vekttallet for veksten: } &\frac{\text{Produktverdi pr dekar} \times 100}{\text{Produktverdi pr dekar bygg i aktuell region}} \end{aligned}$$

I rundskrivets punkt 4.2.11 står det om hvordan sparte høstekostnader skal håndteres i erstatningsberegningen.

4.2.2 Erstatningssats

Erstatning per dekar er produktverdien av ett dekar bygg med normalårsavling i regionen.

4.2.3 Vekstgruppe

Erstatning for avlingssvikt beregnes pr. vekstgruppe. Vekstgruppene er: grovfor, korn/oljefrø, poteter, frukt, grønnsaker og bær. Dette er de samme vekstgrupper som i forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket, med unntak av vekstgruppe frukt og vekstgruppe bær som er en felles vekstgruppe i forskrift om produksjonstilskudd.

4.2.4 Erstatnings- eller beregningsgrunnlag

For vekster som inngår i samme vekstgruppe, inngår både vekster med og uten avlingssvikt i erstatningsberegningen. Det beregnes en felles avlingsprosent og ett felles avlingsnivå for vekstene som dyrkes i vekstgruppen.

4.2.5 Vekttallberegnet areal for vekstgruppen

Vekttallberegnet areal for vekstgruppen er definert som totalareal av alle vekster i vekstgruppen på det arealet som foretaket disponerer omregnet til antall dekar bygg. Areal tall fra søknad om produksjonstilskudd pr. 31.07 i skadeåret benyttes. Alt jordbruksareal som brukes/har vært brukt til å dyrke vekster i aktuell vekstgruppe i skadeåret

og i de tre/fem foregående år, skal uten hensyn til leietid og leieavtaler inngå i arealgrunnlaget. Vekttallberegnet areal framkommer ved å multiplisere arealet av hver enkelt vekst med sitt vektall og dividere med 100. Summert for alle vekster gir dette vektallberegnet areal for aktuell vekstgruppe.

Grovfôrareal som er høstet ekstra hos andre i skadeåret, og som søker ikke har ført opp på søknad om produksjonstilskudd, føres opp som kjøpt/fått grovfôr i skadeåret og ikke som eget grovfôrareal.

4.2.6 Gjennomsnittsavling og avling i skadeåret for vekstgruppe grovfôr

Vekstgruppe grovfôr er delt i to produksjoner, grovfôr uten husdyr og grovfôr med husdyr.

4.2.6.1 Vekstgruppe grovfôr (uten husdyr)

For vekstgruppen grovfôr uten husdyr/til salg inngår de fem siste år uten avlingssvikt i beregning av gjennomsnittsavling.

4.2.6.2 Vekstgruppe grovfôr (med husdyr)

For vekstgruppen grovfôr med husdyr inngår de tre siste år uten avlingssvikt i beregning av gjennomsnittsavling. År med avlingssvikt (skadeår) defineres som år der foretaket har fått utbetalt erstatning for avlingssvikt. Foretak som produserer grovfôr til egne husdyr, får beregnet gjennomsnittsavlingen på følgende måte:

$$\begin{array}{l} \text{Beregnet fôrbehov for 3-års gjennomsnittlig besetning i foretaket} \\ - \text{ Gjennomsnittlig grovfôropptak på utmarksbeite} \\ - \text{ Gjennomsnittlig innkjøp av kraft- og grovfôr (inkl. egen, kjøpt og/eller fått halm)} \\ + \text{ Gjennomsnittlig salg av grovfôr} \\ \hline = \text{ Gjennomsnittsavling} \end{array}$$

Fôrbehov

Fôrbehovet avhenger av antall og type husdyr i gjennomsnittsperioden på foretaket, og beregnes etter normtall fastsatt av SLF. Fôrbehovet kan eventuelt beregnes etter dokumentert behov fra husdyrkontrollen eller tilsvarende. Dokumentasjonen må inneholde konkrete fôrregistreringer fra de tre siste år uten avlingssvikt før skadeåret. Gjennomsnittsbesetningen for et etablert foretak skal beregnes som antall dyr i besetningen i gjennomsnitt for de tre siste år uten avlingssvikt før skadeåret, oppgitt i søknad om produksjonstilskudd i jordbruket. Om nødvendig sammenholdes opplysningene med næringsoppgaven fra likningsmyndighetene.

Gjennomsnittsperioden utgjøres av de seks søknadsomgangene i de tre foregående "avlingsårene". Første telledato for dyr er 31.07, med unntak for sau som telles ved beiteslipp eller evt. 01.06. Andre telledato er 01.01 påfølgende år for alle dyr (f.eks. har avlingsåret 2007 telledatoene 31.07.07 og 01.01.08). Dersom det er avlingssvikt i 2008 skal gjennomsnittlig avling beregnes ut fra dyretall ved telledatoene 31.07.05, 01.01.06, 31.07.06, 01.01.07, 31.07.07 og 01.01.08.

Normer for fôrbehov til husdyr blir oppgitt som netto fôropptak, mens en i skadeåret måler fôrlageret brutto. Det beregnes 13 % svinn (av fôrlageret) for vekstgruppe grovfôr med husdyr. For å få sammenlignbare tall, må tallet for brutto fôrlager i skadeåret justeres for svinnprosenten (bruttolager – svinn), slik at det også oppgis netto. Svinnprosenten er den samme som benyttes i vekttallsberegningene.

Det beregnes ikke svinn (av fôrlageret) for vekstgruppe grovfôr (uten husdyr).

Sau

Fôrbehovet for sau er inkludert normalt avdrått og påsett. Derfor skal bare det antall dyr som samsvarer med produksjonstilskuddsøknaden oppgis i erstatningssøknaden. Inndelingen av sau har endret seg de siste årene.

Antall sauer oppgis ved telledato 1.1 i følgende grupper:

- 1) Voksne sauer over 1 år (kode 137 i søknad om produksjonstilskudd søknadsfrist 20.1).
- 2) Sauer under ett år (kode 138 i søknad om produksjonstilskudd)
- 3) Sauer som går ute hele året og som stort sett klarer seg selv (kode 133 i søknad om produksjonstilskudd). Sauer som går ute hele året skal bare telles med dersom de spiser av avling fra innmark.

Sau på utmarksbeite skal oppgis som:

- 1) Sauer, ett år og eldre (kode 431 i søknad om produksjonstilskudd, søknadsfrist 20.8)
- 2) Lam under ett år (kode 432 i søknad om produksjonstilskudd, søknadsfrist 20.8).

Dyra telles ved beiteslipp eller 1. juni. Sauer som ikke spiser av avling fra innmark skal ikke medregnes. Lam skal medregnes når de ikke sendes på utmarksbeite, eller er på innmark størstedelen av sesongen.

Kraftfôr

Innkjøpt kraftfôr og annet fôr må dokumenteres. Alt kraftfôr som er brukt til grovfôretende dyr i gjennomsnittsperioden, skal oppgis som totalt forbruk i kg. Fylkesmannen kan fastsette en gjennomsnittspris for omregning fra kr til kg til bruk når dokumentasjonen bare inneholder opplysninger om kjøp i kroner. Brutto mengde innkjøpt kraftfôr reduseres med 1 % fôrsvinn. Kg kraftfôr regnes om slik at 1 kg kraftfôr er lik 0,95 FEm, om søker ikke dokumenterer annen fôrverdi.

Melkeleveranse

Melkeleveransen skal oppgis i liter i gjennomsnitt for de tre aktuelle årene.

Leveranseoppgaver innhentes fra meieriene. 1 liter tilsvarer 1,03 kg melk. I beregningen legges 5 % til dokumentert melkeleveranse for svinn, oppfôring, sjukdom m.v. Beregnet produksjon legges til grunn for beregning av ytelse og fôrbehov for melkekyr og melkegeiter.

Kjøpt, fått eller solgt grovfôr

Kjøpt, fått eller solgt grovfôr i gjennomsnittsårl skal oppgis i kg eller FEm. Dette gjelder også all halm som benyttes til fôr, uavhengig av om halmen er fra egne arealer eller om den er innkjøpt.

Kjøpt/fått grovfôr, inkl. halm til fôr, fra 1. juni til måledato i skadeåret må oppgis. Kjøpt eller gratis grovfôr betraktes som innkjøpt grovfôr.

Dyr på beite

Utmarksbeite defineres som areal som det ikke gis produksjonstilskudd for. Antall dyr og antall beitedager i utmark skal oppgis i gjennomsnitt for aktuelle dyreslag. Dyr som hovedsakelig føres med fôr fra innmarksarealer, men som oppholder seg på utmark, skal ikke regnes som beitedyr på utmark. Fôropptak på utmark beregnes ut fra dyreslag og antall beitedager. Tall for grovfôropptak i FEm/dag hentes fra fôrnormtabellen.

Grovfôrareal

Alle vekster fra vekstgruppe grovfôr inngår i grovfôrarealet. Når egenproduserte vekster utenom vekstgruppe grovfôr brukes til fôr til egne husdyr, skal dette føres som kjøpt/fått kraft- eller grovfôr. I skadeåret hentes grovfôrarealet fra søknad om produksjonstilskudd pr. 31.7. i skadeåret.

Grovfôrlager

Måling av grovfôr på lager i skadeåret kan tidligst skje etter at skadeårets høste- og beitesesong er avsluttet. Målingen må skje så snart som mulig etter innsett av dyra, og måledato må fylles ut i søknadsskjemaet. Søker skal måle opp grovfôr på lager sammen med saksbehandler fra kommunen eller oppmålingsmann som kommunen har engasjert. Den som har foretatt oppmålingen skal bekrefte at opplysningene om grovfôr ved måledato er fullstendige og korrekte, og at alt fôr på lager, inkludert egen avling, kjøpt/fått fôr og halm, er tatt med i beholdningen. Kjøpt/fått grovfôr fra 1. juni til måledato og egen/fått halm blir trukket fra når skadeårets avling beregnes. Overliggende fôr fra forrige år blir regnet som skadeårets avling, så sant søker ikke kan dokumentere noe annet.

Standard fôrverdier kan fravikes dersom foretaket kan dokumentere andre tall ved hjelp av f.eks. fôranalyser og antall kg.

Avling i skadeåret

Forventet produksjon i skadeåret i FEm er lik grovfôrareal i skadeåret i daa multiplisert med foretakets gjennomsnittsavling i FEm/daa.

Avling i skadeåret i prosent er lik skadeårets avling i FEm x 100 delt på forventet produksjon i skadeåret i Fem.

For foretak med grovfôr til egne husdyr beregnes skadeårets avling på følgende måte:

- Oppmålt fôrlager (på måledato)
- + Fôropptak fra innmark (fram til måledato)
- Utmarksbeite (utmarksbeite trekkes i beregningen fra fôropptak fra innmark)
- Innkjøpt grovfôr (inkl. egen, kjøpt og/eller fått halm)
- = Skadeårets avling

Antall husdyr i skadeåret

Antall husdyr i skadeåret skal tilsvare antall husdyr i søknad om produksjonstilskudd pr. 31.07 i skadeåret (01.06 eller ved beiteslipp for sau).

Startdato for fôring med skadeårets avling

Søker skal oppgi nøyaktig startdato for fôring med skadeårets avling. Startdato er dato for når dyra første gang slippes på beite eller fôres med skadeårets avling. Hvis datoen ikke oppgis, regnes sommerfôringsperioden fra 1. juni.

Dersom dyra ikke slippes på innmarksbeite eller ikke får direktehøsta gras fra innmarka om våren eller forsommeren, men slippes direkte på utmarksbeite om våren eller forsommeren, skal beiteslippsdato i utmarka oppføres som startdato for fôring med skadeårets avling.

Sommer- og høstfôring i skadeåret

Sommer- og høstfôring med ferskt fôr eller beite fram til måledato, beregnes på grunnlag av antall dyr og grovfôropptak i FEm/dag i henhold til fôrnormtabellen (innkjøpt kraftfôr i skadeåret skal ikke tas med). Antall dager på utmarksbeite trekkes fra.

- Måledato*
- Dato for start med fôring av skadeårets avling (eventuelt 1. juni)
- Antall dager på utmarksbeite
- = Antall dager med sommer- og høstfôring

*forutsetter at måledato = dato for innsett av dyra

For foretak som kun selger grovfôr (ikke har husdyr), beregnes gjennomsnittsavlingen på bakgrunn av dokumenterte salgskvanta.

4.2.7 Gjennomsnittsavling og avling i skadeåret for andre vekstgrupper enn grovfôr

For de øvrige vekstgruppene legges de fem siste år uten avlingssvikt til grunn for beregning av gjennomsnittsavling. År uten avlingssvikt er definert som år hvor foretaket ikke har mottatt erstatning for avlingssvikt.

Gjennomsnittsavling beregnes som hovedregel i kg pr. dekar for hver enkelt vekst. Unntaket er korn der gjennomsnittsavlingen beregnes felles for alle kornarter på foretaket. Avlingsnivå for korn beregnes som forholdet mellom beregnet gjennomsnittsavling for korn for foretaket og normalårsavling av bygg i regionen.

Dokumenterte salgskvanta, i tillegg til såvarer og settepoteter, legges til grunn for beregning av gjennomsnittsavlingen. Gyldig dokumentasjon er blant annet kvitteringer fra mottaker av vare, oppgaver fra regnskapsfører og næringsoppgaver. Søkerens oppgaver skal samsvare med oppgaver gitt i andre tilskuddsøknader og i næringsoppgaven. Eventuelle avvik må begrunnes av søkeren.

Avling i skadeåret fastsettes på grunnlag av dokumenterte salgs- og beholdningsoppgaver for foretaket. All avling i skadeåret skal medregnes, uavhengig av kvalitetsforskjeller. Som hovedregel beregnes avlingen i kg pr. dekar for hver enkelt vekst. Kornavling beregnes i kg (15 % vann) og oljefrø i kg (8 % vann). Eventuelt uhøstet areal i skadeåret skal oppgis for hver enkelt vekst i søknadsskjema. Sparte høstekostnader, se pkt 4.2.11, oppgis.

4.2.8 Korreksjon av gjennomsnittsavling

For foretak der avlingsdata ikke kan skaffes, og for foretak i etablerings- eller nedbyggingsfase, fastsetter fylkesmannen gjennomsnittsavlingen skjønnsmessig på grunnlag av likeverdige foretak i nabolaget, eller på grunnlag av naturlig eller planlagt utvikling. Det samme gjelder når det kan dokumenteres at foretakets drift er lagt om slik at beregnet gjennomsnittsavling ikke tilsvarer forventet avling. Det regnes ikke som omlegging av foretakets drift å dyrke en ny sort. I de tilfeller hvor foretaket ønsker at gjennomsnittsavlingen fastsettes skjønnsmessig som en følge av at foretaket er i etablerings- eller nedbyggingsfase, skal de forhold ved driften som gjør det sannsynlig at forventet avling er en annen enn historiske tall, beskrives. Gjennomsnittsavlingen skal ikke fastsettes skjønnsmessig i de tilfeller der foretaket har hatt den aktuelle produksjonen i grunnlagsårene, men ikke kan dokumentere salget i næringsoppgaven.

4.2.9 Avlingsprosenten for vekstgruppen

Avlingsprosenten viser forholdet i prosent mellom avlingen av en kulturvekst i skadeåret og foretakets gjennomsnittsavling for kulturveksten. Det er kun arealet som kulturveksten dyrkes på som inngår i gjennomsnittsavlingen.

Dersom foretaket dyrker flere vekster i samme vekstgruppe, beregnes en felles avlingsprosent for vekstgruppen innenfor det arealet som foretaket nytter til vekstgruppen. Den felles avlingsprosenten beregnes på grunnlag av areal, avlingsprosent og vektall for hver enkelt vekst i vekstgruppen.

4.2.10 Avlingsnivået i vekstgruppen

Avlingsnivået er forholdet i prosent mellom foretakets gjennomsnittsavling av en kulturvekst og normalårsavlingen for tilsvarende kulturvekst i regionen. Det er kun arealet kulturveksten dyrkes på som inngår i gjennomsnittsavlingen.

Dersom foretaket dyrker flere vekster innen samme vekstgruppe, blir avlingsnivået for vekstgruppen lik summen av produktene (vektallberegnet areal x avlingsnivå) for hver enkelt vekst, dividert med totalt vektallberegnet areal.

4.2.11 Sparte høstekostnader

Se § 11 om krav til tiltak for tapsbegrensning.

Dersom avlingen helt eller delvis ikke er høstet, og dette medfører innsparing av leid arbeidskraft og/eller andre kostnader, reduseres erstatningen tilsvarende innsparingen. Det gis ikke erstatning for økte høstekostnader som følge av store avlinger med dårlig kvalitet.

Eksempler på variable kostnader som innspares er leiekjøring, leid arbeidskraft for eksempel på potetopptaker og variable kostnader pga. redusert bruk av eget høsteutstyr. Det skal imidlertid ikke trekkes for faste kostnader pga. redusert bruk av eget høsteutstyr. Erstatningen skal kun reduseres for sparte høstekostnader når innsparingen er reell og når den er vesentlig. Sparte høstekostnader bør kunne identifiseres ut ifra søkerens dokumentasjon for gjennomsnittsårene. Dersom foretaket har inngått en forpliktende avtale om leie av arbeidstakere for høstearbeid før avlingssvikten oppstår, slik at foretaket får disse utgiftene uten mulighet til å bruke arbeidskraften til noe annet, kan det vurderes om foretaket sparer høstekostnader selv med avlingssvikt.

Beregningsgrunnlag for sparte høstekostnader er dokumentasjon fra tidligere år eller annen dokumentasjon. Utgifter til leid hjelp som framgår av søkerens dokumentasjon regnes om til størrelser pr. daa eller pr. kg. Disse størrelsene kan benyttes til beregning av sparte høstekostnader i skadeåret. Videre kan f. eks håndbok for driftsplanlegging brukes, den angir bla. timepriser for ulike høstearbeider, satser for lønninger og arbeidsforbruk.

Erstatning for uhøstet areal beregnes slik:

Sparte høstekostnader pr. daa x uhøstet areal i daa x erstatningsprosent for uhøstet areal, der erstatningsprosent for uhøstet areal alltid er 70 når egenandelen er 30.

For søkere med både høstet og uhøstet areal skal erstatningen beregnes slik:

Erstatning pr daa x vektallberegnet areal x erstatningsprosent for totalarealet x avlingsnivået på foretakets areal – (sparte høstekostnader pr daa x uhøstet areal i daa x erstatningsprosent for uhøstet areal) = erstatning

4.2.12 Erstatningsprosent

Erstatningsprosenten beregnes ved å sette brukets gjennomsnittsavling lik 100 % og deretter trekke fra egenandelen (30 %) og avlingsprosenten.

4.3 Krone-metoden

En alternativ metode for å beregne erstatning for avlingssvikt tar utgangspunkt i totalsalg i kroner i stedet for avlingsmengde i kg. Denne metoden kan bare benyttes dersom foretaket ikke kan skaffe dokumentasjon om avlingsmengde i kg, eller hvis det er fattet vedtak om at klimabetinget kvalitetsforringelse kan regnes som avlingssvikt i frukt- og bærproduksjonen.

Gjennomsnittsavlingen beregnes ved at alle vekster i aktuell vekstgruppe som er dyrket både i skadeåret og i ett eller flere av de foregående år, føres opp. Etter krone-metoden uttrykkes avlingen i kr/daa beregnet etter totalsalg i både skadeåret og i gjennomsnittsårene. Sparte høstekostnader legges inn som kroner. Etter denne metoden skal gjennomsnittsavlingen beregnes ved at alle vekster i aktuell vekstgruppe som er dyrket både i skadeåret og i ett eller flere av de foregående årene, føres opp. Metoden beregner gjennomsnittsavlingen på samme måte som ellers med den forskjell at avlingen uttrykkes i kr/daa. Skadeårets avling beregnes i kr/daa ut fra totalsalg.

4.4 Erstatningsberegning for foretak med økologisk drift

For foretak med økologisk drift skal erstatningsberegningen korrigeres for å kompensere for at det under ellers like betingelser vanligvis er lavere avlinger i økologisk landbruk sammenlignet med konvensjonelt. Siden erstatningsberegningen benytter standardtall som i hovedsak bygger på data fra konvensjonell drift, skal det foretas en generell justering i beregningsmodellen for foretak med økologisk drift.

Beregningsreglene for økologisk drift benyttes bare der mer enn 50 % av foretakets areal i vekstgruppen dyrkes økologisk i skadeåret. Fylkesmannen kan foreta tilpasninger i håndhevingen av denne grensen der det gir åpenbart urimelige utslag. Det er bare i beregning av foretakets gjennomsnittsavling at karensår kan inngå (omleggingsperiode fra konvensjonell til økologisk drift). Fylkesmannen kan evt. fastsette gjennomsnittsavlingen skjønnsmessig på grunnlag av likeverdige foretak.

I erstatningsberegningen har størrelsen på foretakets avlingsnivå i forhold til regionens normalårsavling stor betydning for størrelsen på erstatningen. Det forutsettes at avlingsnivået ved økologisk drift er gjennomsnittlig 20 % lavere enn ved konvensjonell drift. For å kompensere for dette i erstatningsberegningen, justeres normalårsavlingen i regionen ned 20 %.

Dersom kronemetoden (pkt 4.3) benyttes for økologiske foretak, skal ikke normalårsavlingen reduseres med 20 %. Ved bruk av kronemetoden inngår økologiske foretaks merpris på produktene i forhold til konvensjonelt dyrkede produkter i erstatningsberegningen.

Eventuell avlingsnedgang som følge av at produksjonen er lagt om til økologisk, gir ikke rett til erstatning ved avlingssvikt

4.5 Samdrift/fellesbeite

Samdrifters foretak behandles erstatningsmessig på lik linje med enkeltmannsforetak med de dyr og de arealer som inngår i samdriften. Det er arealet som det er søkt om

produksjonstilskudd for, knyttet til samdriftens organisasjonsnummer, som blir grunnlaget for erstatningsberegningen. Samdriften bestemmer selv hvordan erstatningen samdriften eventuelt mottar fordeles mellom eierne av samdriften.

Dersom det er avlingssvikt både på areal som er i samdriften og på areal som er utenom samdriften, må det sendes to/flere søknader om erstatning.

Grovfôr som ikke er produsert på areal som tilhører samdriftens organisasjonsnummer, men som benyttes i samdriften, kan føres opp som ”kjøpt eller fått grovfôr”.

§ 5 Erstatning etter vinterskader på eng

For vinterskader på eng kan det gis erstatning når foretaket utbedrer engen for å begrense avlingssvikten og for å gi en avling av gras eller grønnfôr som kan høstes samme år.

Som vinterskader på eng regnes skader forårsaket av fysiske og/eller biotiske forhold som frost, isdekke, vanndekke, uttørking, oppfrysing eller overvintringsopp.

Erstatning gis som en fast sats per dekar.

Søknad om erstatning må fremmes innen 15. juli det året skaden har oppstått.

5.1 Hva erstattes

Erstatning etter vinterskader på eng gis til foretak med betydelige vinterskader på engarealet, jfr. § 8c, for å bidra til gjennomføring av tiltak som reduserer kommende sesongs avlingssvikt og gjøre det mulig å få ei avling av gras eller grønnfôr på engarealet samme året som skaden er oppstått. Avling i skadeåret er det primære formål med ordningen, men dette må likevel ikke være til hinder for at driftsopplegget gir tilstrekkelig førmengde året etter skadeåret. Det gis ikke tilskudd til normal fornying av enga om våren.

5.2 Melding om vinterskade, kontroll og søknad

Foretaket skal gi melding til kommunen om vinterskader på engarealet i god tid før utbedringen påbegynnes for at kommunen skal kunne kontrollere vinterskadene før utbedringen. Dersom foretaket ikke melder fra om skadene, jfr. forskriftens § 3 Vilkår, avvises søknaden. Fullstendig og korrekt søknad skal sendes kommunen innen søknadsfristen den 15. juli. Dokumentasjon for kjøpt såfrø skal legges ved søknaden. Alt såfrø av eng og/eller grønnfôr som er brukt for å utbedre det vinterskadde engarealet på driftsenheten, skal oppgis. Større erstatningsberettiget areal enn det som etter gjeldende normtall svarer til såmengden blir ikke godkjent.

Med grunnlag i mottatte meldinger om vinterskader, vil kommunen registrere navn og meldedato, samt dato for feltkontroll før utbedring. Kommunen oversender liste over innmeldte skader til fylkesmannen så snart som mulig etter søknadsfristen. Kommunen skal gå god for at skadene på engarealet faktisk skyldes klimatiske eller klimatisk avledede

forhold. Kommunen vil kontrollere at data i søknaden er i samsvar med tilsvarende data i søknad om produksjonstilskudd, kontrollere vedlagt dokumentasjon og påse at søknaden er fullstendig. I tillegg vil kommunen gi uttalelse til søknaden. Etter at engarealet er utbedret, vil kommunen utføre stedlig kontroll på minimum 10 % av foretakene som det er sendt inn søknad fra. Derigjennom kontrolleres det at aktuelle arealer er utbedret og at kvaliteten på utbedringen er tilfredsstillende.

Mangelfull eller manglende utbedring etter vinterskade kan medføre at fylkesmannen avkorter erstatning for avlingssvikt eller avslår søknad om slik erstatning, jfr. forskriftens § 11. Utbedringen skal være utført så tidlig at arealet kan gi avling i skadeåret, utbedringsfristen er 15. juni. Fylkesmannen kan bestemme at utbedringsfristen endres for et definert område i deler av landet der veksten kommer seinere i gang.

5.3 Faglige krav til foretaket

For at foretaket skal være berettiget erstatning etter vinterskader på eng, må engarealet på foretaket være drevet på agronomisk forsvarlig måte jfr. forskriftens § 11 første ledd. Foretakets driftsopplegg må ikke ha vært særlig risikofylt. Enga må være stelt forsvarlig med hensyn til kulturtekniske tiltak mot is- og vannskader, driftsmessige tiltak og valg av art og sort av engfrø, tilpasset voksestedet. Kulturtekniske tiltak mot is- og vannskader er bl.a. at vanntransport fra areal utenfra hindres ved bruk av åpne avskjæringsgrøfter, at overflatevann sikres avrenning og lukka grøfter virker. Ordinære driftsmessige tiltak som gjødsling, høsting og beiting, må være faglig forsvarlige.

Utbedret eng skal være pløyd, harvet, frest eller direktesådd. Det skal være tilsådd med engfrø og/eller grønnfôrvekster. Jordarbeidinga skal ha gitt et tilfredsstillende såbed. Dersom foretaket ikke har drevet på en faglig forsvarlig måte eller har gjort det som kan forventes for å forebygge tap, kan hele eller deler av erstatningen avkortes, jfr. forskriftens § 11 første ledd.

5.4 Hvilket areal gis det erstatning for

Utbedret areal er det vinterskadede engarealet på foretaket som er utbedret, og som det søkes om erstatning for. Arealet kan være fulldyrket eller overflatedyrket eng. Kommunen kan fastsette en skjønnsmessig skadeprosent ved flekkvise skader. Når skadet areal utgjør mer enn 50 % av et skifte og skademønsteret er slik at det ikke kan framstå som et rasjonelt skifte etter flekkvis behandling, kan det normalt innvilges erstatning til hele arealet.

Totalt innvintret engareal framgår ikke direkte av søknad om produksjonstilskudd pr 31.07 året før vinterskaden. Faktisk innvintret engareal beregnes, dvs. engareal som er potensielt for vinterskader. Innmarksbeite (tidligere gjødsla beite), grønnfôr og arealer til frøproduksjon skal ikke inngå i totalt innvintret engareal. Arealet skal være knyttet til fôrproduksjon.

Totalt innvintret engareal kan beregnes slik:

Engareal fra søknad om produksjonstilskudd pr. 31.07 året før skadeåret
- høstpløyde engarealer
+ gjenlegg med dekkvekst etablert året før skadeåret
+ gjenlegg uten dekkvekst etablert om høsten året før skadeåret
= Totalt innvintret engareal

5.5 Erstatningssats

Erstatningssatsen fastsettes av SLF i kroner pr dekar. Satsen er beregnet på grunnlag av data for såmengder, arbeidsforbruk, såfrøpriser og priser på leiekjøring. Erstatningssatsen er 330 kr/daa.

5.6 Beregning av erstatning

Erstatningsbeløp = Kostnadssum ved utbedring – egenandel
Kostnadssummen er utbedret areal i dekar multiplisert med erstatningssatsen.

Egenandelen beregnes slik:

Egenandel = totalt innvintret engareal x erstatningssats x egenandelprosent /100

§ 6 Erstatning ved svikt i honningproduksjon

For svikt i honningproduksjon kan det gis erstatning når det oppstår svikt i honningmengde i forhold til gjennomsnittsproduksjon i kilo per produksjonskuber

Erstatningsutmålingen baseres på dokumentert produksjon og pris.

Søknad om erstatning må fremmes innen 31. oktober det året skaden har oppstått.

6.1 Hva erstattes

Svikten i honningproduksjon må kunne relateres til klimatiske forhold som for eksempel redusert blomstring og dårlig flyvær. Normale variasjoner i honningproduksjonen omfattes ikke av erstatning for svikt i honningproduksjon. Produksjonen skal stå i et rimelig forhold til hva som må anses som normalt etter antall kuber og produksjonsforhold i bigården.

Antall kuber i skadeåret skal ta utgangspunkt i antall innvintrende kuber. Der produksjonskuber avviker fra innvintrede kuber må en finne sammenlignbare tall for grunnlagsår og skadeår, Redusert honningproduksjon som en direkte følge av at bifolk har dødd ut i løpet av vinteren, dvs. at antallet bifolk til å produsere honning er blitt lavere, dekkes ikke.

Svikt i honningproduksjonen som følge av pålagte flytterestriksjoner inngår ikke i denne forskriften, men omfattes av Forskrift om erstatning etter offentlig pålegg og restriksjoner.

Foretaket må ha produksjonsinntekter ved salg av honning. Birøkt som drives med annet formål enn honningproduksjon (utstrakt droningavl, pollinering, mv.) omfattes ikke av denne forskriften/ordningen.

6.2 Erstatningsberegning

Ved beregning av erstatning skal samlet honningproduksjon legges til grunn. Beregningsgrunnlaget er forskjellen i kg honning mellom gjennomsnittsproduksjonen justert for egenandel og produksjon i skadeåret. Differansen multipliseres med erstatningssatsen og antall produksjonskuber i skadeåret.

Produksjonskuber er kuber hvor det produseres honning gjennom hoveddelen av aktuell produksjonssesong.

6.2.1 Gjennomsnittsproduksjon

Gjennomsnittsproduksjon er dokumentert gjennomsnittlig honningproduksjon i kg per produksjonskube for de siste tre årene før skadeåret uten svikt i honningproduksjonen. År med svikt i honningproduksjonen defineres som år der foretaket har fått utbetalt erstatning for svikt i honningproduksjonen. Tilsvarende gjelder hvis det er innvilget erstatning etter flytterestriksjoner på bier. Honningproduksjon som ikke kan dokumenteres inngår ikke i beregning av gjennomsnittsproduksjon.

Gjennomsnittsproduksjon for nyetablerte bigårder beregnes på grunnlag av data fra likeverdige bigårder i omegnen. Statistikk fra Honningcentralen som viser fylkestall for kilo per kube kan nyttes. De geografiske variasjonene innen et fylke kan være store. Andre kilder kan derfor være normtall fra lokalt birøkterlag publisert i lagets årsmelding eller lignende. Dersom det foreligger dokumentasjon for honningproduksjon i den nyetablerte bigården for de (minimum) to siste årene før skadeåret, kan disse årene inngå i beregning av gjennomsnittsproduksjonen. For det siste året i treårs perioden brukes data fra Honningcentralen eller andre kilder.

6.2.2 Produksjon i skadeåret

Produksjon i skadeåret er dokumentert honningproduksjon i kg per produksjonskube og antall produksjonskuber i skadeåret. Dersom det i søknaden oppgis høyere kubetall enn i gjennomsnittsårene, skal økningen begrunnes.

6.2.3 Erstatningssats

Erstatningssats er den pris birøkteren har oppnådd i gjennomsnitt for de siste tre årene som er med i beregning av gjennomsnittsproduksjonen.

6.3 Melding om svikt i produksjonen, kontroll og søknad

Så snart svikt i honningproduksjonen oppstår, eller det er grunn til å anta at slikt vil

oppstå, skal foretaket melde fra om dette til kommunen. Melding må gis i god tid før slynging, slik at kommunen kan få anledning til å kontrollere skaden.

Søknad om erstatning for svikt i honningproduksjon skal inneholde opplysninger om antall produksjonskuber og dokumentasjon i form av oppgaver fra omsetningsledd med oversikt over salg av honning, både i kroner og kilo, i hvert av de tre siste årene før skadeåret. Næringsoppgaven fra de tre siste skadefrie år skal legges ved som en tilleggskontroll. Foretaket må også dokumentere salg av honning i skadeåret. Opplysningene skal samsvare med oppgaver gitt i andre tilskuddsøknader og eventuelle avvik må begrunnes.

Foretak som driver birøkt i flere kommuner skal sende søknaden til den kommunen der foretaket som danner grunnlaget for søknaden ligger. Det skal legges ved bekreftelse om birøkten fra den kommunen der den øvrige delen av birøkten er. Kommunen kontrollerer at søknaden er fullstendig utfylt og at dokumentasjon som er tilgjengelig på søknadstidspunktet er vedlagt. Kommunen kontrollerer at foretaket er registrert. Kommunen gir uttalelse til søknaden. Kommunen skal kontrollere 50 % av alle foretak som har meldt fra om svikt i honningproduksjonen eller har sendt søknad om erstatning. Kommunen kontrollerer at birøkteren har iverksatt nødvendige tiltak for å begrense skaden, at birøkten har honningproduksjon som hovedformål og at driftsopplegget er faglig forsvarlig. I skadeåret foretas også varelagerkontroll for honning hos 50 % av foretakene.

Det utbetales ikke erstatning før all dokumentasjon foreligger. Foretaket må legge fram nødvendig dokumentasjon senest 28.02 påfølgende år, såfremt vedkommende ikke er innvilget utsettelse fra likningsmyndighetene for innsending av næringsoppgave.

§ 6a. Erstatning ved tap av bifolk

Det kan gis erstatning for tap av produksjonskuber som inneholder en dronning og minst syv rammer med påsittende bier.

Erstatning gis som en fast sats per kube.

Søknad om erstatning må fremmes senest tre måneder etter at skaden ble oppdaget eller burde vært oppdaget.

Produksjonskuber som inneholder en dronning og minst syv rammer med påsittende bier erstattes med 1500 kroner per kube.

Tap av bifolk gjennom vinteren kan i stor grad avgrenses ved at forholdene blir lagt godt til rette for innvintringen, noe som bl.a. innebærer tilpasset sykdoms-/parasittbehandling og at bifolka blir fulgt opp gjennom vinteren. Ved vurdering av hvorvidt birøkteren har utført faglig forsvarlig røkt og satt i verk tiltak for å avverge skaden i forhold til eventuell avkorting, vil for eksempel følgende forhold tillegges vekt:

- Tilstrekkelig bruk av sukker pr. kube (dokumenteres ved kvitteringer for innkjøp)
- Antall tavler pr. kube

- Alder på dronning
- Plassering av kubene (forhold som kan gi dårlig overvintring er f.eks. plassering i kuldedumper eller nær skogsbilvei hvor tømmertransport kan gi rystelser i bakken)
- Kontroll og forebygging av evt. skade av smånagere eller fugler
- Rengjøring av kubene før innvintring
- Gjennomført forebygging og bekjempelse av sjukdommer/snyltere (varroamid)

Søknad om erstatning ved tap av bifolk sendes til kommunen innen fristen.

Kommunen vil utføre stedlig kontroll på minimum 10 % av foretakene som det er sendt inn søknad fra.

§ 7 Søknad og utbetaling

Søknad om erstatning skal fremsettes på skjema fastsatt av Statens landbruksforvaltning og sendes kommunen.

Krav på erstatning kan ikke overdras eller pantsettes.

Det kan gis forskudd på erstatning ved avlingssvikt med inntil 50 prosent av antatt erstatning etter særskilt søknad, dersom foretaket av økonomiske grunner har behov for det.

Søknad fra enkeltmannsforetak skal underskrives av innehaveren. For øvrige foretak skal søknaden underskrives av den som representerer selskapet. At erstatningen ikke kan overdras eller pantsettes betyr at fylkesmannen foretar utbetaling av beregnet erstatning til det foretaket som fremsatte søknaden.

Før erstatning etter vinterskader på eng kan utbetales, må det foreligge attestasjon fra kommunen på at utbedringen er gjennomført.

Det utbetales ikke forskudd på erstatning etter vinterskader på eng, erstatning ved svikt i honningproduksjon og erstatning ved tap av bifolk.

§ 8 Egenandel, minsteutbetaling og toppavgrensning

Erstatning kan bare gis for skade ut over et visst minimumsomfang (egenandel). Egenandelene for erstatning ved:

- a) avlingssvikt er 30 prosent av gjennomsnittsproduksjon per vekstgruppe*
- b) svikt i honningproduksjonen er 30 prosent av gjennomsnittsproduksjonen*
- c) vinterskader på eng er 20 prosent av foretakets totale innvintrede engareal.*
- d) tap av bifolk er 30 prosent av nettotapet*

Beregnet erstatning ved avlingssvikt under 5 000 og over 500 000 kroner per vekstgruppe utbetales ikke.

Beregnet erstatning ved vinterskader på eng og ved svikt i honningproduksjon på mindre enn 1 000 kroner utbetales ikke.

Beregnet erstatning ved tap av bifolk på mindre enn 5 000 kroner utbetales ikke.

Forsikring av egenandel og tap over toppavgrensning omtales under § 3.

§ 9 Administrasjon, klage og dispensasjon

Vedtak om erstatning fattes av fylkesmannen. Kommunen skal gi en uttalelse til søknaden før saken oversendes fylkesmannen.

Vedtak fattet av fylkesmannen kan påklages til Statens landbruksforvaltning. Klagen skal sendes kommunen. Kommunen skal uttale seg om klagen og videresende den til fylkesmannen.

Statens landbruksforvaltning kan dispensere fra forskriften når særlige grunner tilsier det.

Statens landbruksforvaltning gir nærmere regler for utmåling av erstatning og kan gi utfyllende bestemmelser til forskriften.

Statens landbruksforvaltning kan dispensere fra forskriften når særlige grunner tilsier det. Ordlyden ”særlige grunner” indikerer at dispensasjon kun gis unntaksvis. En dispensasjon kan aldri gå ut over formålet med forskriften.

Dispensasjonssøknader skal komme fra de som ordningen retter seg mot, dvs. fra foretaket eller fra organisasjoner e.l. som representerer foretaket.

§ 10 Opplysningsplikt og kontroll

Kommunen, fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte ordningene på en tilfredsstillende måte. Det kan kreves at opplysningene bekreftes av revisor.

Kommunen, fylkesmannen og Statens landbruksforvaltning fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt, og kan herunder foreta stedlig kontroll hos den som søker erstatning. Foretaket plikter å yte bistand ved slik kontroll.

Alle ledd i forvaltningen kan med henvisning til forskriften kreve opplysninger som må ansees nødvendig for å fatte vedtak i den framsatte søknad, dispensasjon eller klage.

Omtale til §§ 4, 5 og 6 gir detaljerte krav om kontroll for de ulike erstatningsordningene.

§ 11 Avkorting

Dersom foretaket ikke har drevet på en faglig forsvarlig måte eller har gjort det som normalt kan forventes for å forebygge tap, kan hele eller deler av erstatningen avkortes.

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av erstatning, kan hele eller deler av erstatningen som tilfaller foretaket avkortes.

Dersom foretaket driver eller har drevet sin virksomhet i strid med øvrig regelverk for jord- og hagebruksvirksomhet eller birøkt, kan hele eller deler av erstatningen holdes tilbake inntil forholdet er rettet. Er det ved overtredelsen av slikt regelverk utvist grov uaktsomhet eller forsett, kan hele eller deler av erstatningen som tilfaller foretaket avkortes.

Denne bestemmelse regulerer tilfeller der erstatningen helt eller delvis ikke er berettiget. Dersom forvaltningen før vedtak om tildeling av erstatning finner årsaken til at erstatningen skal tilbakeholdes, reduseres eller ikke betales ut, fattes vedtak om dette. Hvis det er gitt feil opplysninger i søknaden uaktsomt eller forsettlig, skal det iverksettes reaksjoner. Reaksjonen vil være avkorting av erstatningen.

For at et tap skal kunne erstattes etter denne forskriften må søkeren ikke ha kunnet sikre seg mot tapet. I dette ligger det også at søkeren må ha opptrådt faglig forsvarlig og ikke selv være skyld i tapet gjennom uaktsom adferd. Dette innebærer f.eks. at dersom et areal er dårlig drenert, er ikke nødvendigvis produksjonssvikt som følge av stor nedbør erstatningsberettiget. Videre kreves det f.eks. at både art og sort som dyrkes er tilpasset de normalt herskende klimatiske forholdene på stedet. Avkorting vedr. tap av bifolk omtales under § 6a.

§ 12 Beregning og innkreving av avkortingsbeløp mv

Differansen mellom utbetalt beløp og redusert erstatning som følge av vedtak om avkorting etter § 11, kan kreves tilbakebetalt fra mottakeren eller motregnes i senere erstatninger eller tilskudd, jf. forskrift 22. mars 2002 nr. 283 om produksjonstilskudd i jordbruket § 14 siste ledd. Tilsvarende gjelder der foretaket som følge av manglende oppfyllelse av vilkår i denne forskriften eller av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

Til avkortingsbeløpet som nevnt i første ledd kan det legges rente tilsvarende gjeldende forsinkelsesrente, jf. lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling mv. Der mottakeren ikke var i aktsom god tro om utbetalingen, kan renter kreves fra det tidspunkt tilbakebetalingskravet er kommet fram til foretaket. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av den urettmessige erstatningen.

Rundskriv 60/07 gitt av SLF gir nærmere retningslinjer for saksbehandling ved feil utbetalt erstatning.

§ 13 Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. august 2004. Fra samme tid oppheves følgende forskrifter:

- *forskrift 30. august 2001 nr. 1001 om katastrofeordningen i planteproduksjon*
- *forskrift 30. august 2001 nr. 1002 om erstatning for svikt i honningproduksjon*

For Statens landbruksforvaltning

Gunn Eide
seksjonssjef

Nina Solheim Flæte
rådgiver